

Mònica Planas: “La manera de nomenar Vicent Sanchis a TV3 va ser lletja. No es va entendre”

Una casa qualsevol d'una persona qualsevol. Tot gira entorn d'un sol objecte: el televisor. Un talismà ple de vanitat, de fantasmes, de manipulació, del pitjor de cada casa. Però la televisió no solament és això. La periodista i professora de periodisme a la Blanquerna Mònica Planas, després d'anys treballant en programes de TV3 o de Rac1, lluita ara des de les seves columnes als diaris 'Ara' i 'Mundo Deportivo' contra aquesta visió estereotipada.

Text: Joan Carbonell / Fotos: Jordi Borràs

Dissabte passat a la nit vaig engegar el televisor i em vaig quedar de pedra amb el que feien a TV3...

Sí, és clar. Vols que dispari ja?

Sí, si et plau.

Sí, últimament estem una mica de pega. Primer amb l'“Oh Happy Day” (OHD) i ara amb ‘No perdis el compàs’. A l'OHD se'ls van acabar les corals. És el que té ser un país petit. Aviat esgotem els recursos. Això els va obligar a modificar l'esperit del programa i recórrer a duets musicals molt carrinclons, amb un to molt anodí, gens singular en les actuacions i homogeneïtzant els estils musicals. Però, dins la carrinclonada que és el programa, tenia un sentit que entroncava en certa manera amb una tradició de coral del país. Entenc que fos una proposta d'una televisió pública que volia fer un ‘talent show’ molt blanc, sense les sortides de to de les privades. Funcionava molt bé com a proposta familiar. A la meva filla de 10 anys li agradava i jo l'acompanyava, ja que era millor que veure altres coses... Però la carrincloneria va evolucionar a la seva màxima potència. Si et plantejges el format d'una determinada manera i dura dues temporades, potser no val la pena allargar-lo. Com en les relacions de parella, no és qüestió de penedir-te d'haver-les tingut, sinó d'haver-les allargat massa. Ara, el ‘No perdis el compàs’ ja em sembla pitjor. És una llàstima que la primera col·laboració amb una altra ‘tele’ autonòmica, IB3, hagi tingut aquest resultat. José Corbacho destrossa el català; no hi ha emoció, avorreix la canalla que no té bagatge musical per conèixer les cançons... De fet, el problema és el de sempre: a TV3 li costa molt fer entreteniment.

Posem-nos una mica més seriosos. La televisió ha suposat un canvi sense precedents en la nostra cultura. Ara ens costaria entendre com s'entretienien els nostres avis o besavis. La televisió és una realitat consolidada, potser en crisi. Té sentit que encara en diguem la ‘caixa tonta’?

Com a concepte a mi no m'agrada perquè és molt caduc i hi atribueix una innocència que no té. Hi ha moments en què has de tenir certa distància amb aquest aparell: és una caixa molt perillosa pel que fa a la creació i imposició de rols i models socials i culturals. En aquest sentit, és una eina molt

potent. Em preocupa sobretot no només que bona part de l'audiència no en sigui conscient, sinó que aquells que la fan pensin que el que estan fent és innocu i no té conseqüències. La 'tele' no és gens inofensiva...

Hi ha hagut moments que la 'tele' ha transcendit l'entreteniment i ha estat anihiladora d'expressions culturals, de formes de vida. En aquesta línia, el cineasta italià Pier Paolo Pasolini deia que la televisió "ha emprès una feina d'homologació destructora de l'autenticitat i de la concreció"...

És totalment cert i entronca amb el que et comentava ara. De fet, és significatiu que la frase sigui de Pasolini, d'un italià. A Itàlia, la televisió ha estat l'eina més potent per homogeneïtzar la societat, per destruir-la i sobretot per anul·lar-ne l'esperit crític. Han aconseguit imposar i mantenir l'esperit de Berlusconi, fins i tot després de la seva destrucció política. Aquella manera de fer televisió ha creat un model social molt concret sobretot pel que fa a la imposició d'una ideologia, d'una manera d'entendre la vida i pel que fa a la figura de la dona. A la televisió italiana les dones o són 'sex symbols' o ballarines. Hi tenen el model de mestressa de casa i el d'objecte sexual. Tot es resumeix en la figura i la imatge de Silvio Berlusconi. En aquest sentit, hi ha un documental per mi transcendent: ['Videocracy'](#). Allà s'explica clarament com la televisió ha imbecil·litzat la societat amb la col·laboració dels poders polítics i econòmics. Pasolini tenia molta raó: va veure de seguida cap on anava la cosa.

"Una setmana cobrint el 'cas Palau' de manera impecable i canvien el director de TV3.
No em sembla casual"

Ara, que tenim més canals, hi ha més pluralitat?

L'augment de canals no significa necessàriament un increment de la pluralitat, sinó més aviat de la tematització. Tot i que s'ha fragmentat l'audiència, els canals més consumits continuen sent els mateixos. La incidència social continua provenint dels mateixos grans grups mediàtics, que emeten en obert i de manera més massiva que mai.

A Catalunya i a Espanya, aquest paper de la televisió com a instrument de control i d'homogeneïtzació té similituds amb el cas italià?

Catalunya és un àmbit estrany perquè hi ha hagut una televisió pública que ha funcionat extraordinàriament bé. Ha estat una televisió de qualitat i, en general, gens ofensiva. Per la història del país ha estat, tradicionalment, una 'tele' que s'ha convençut molt de la funció pública i la responsabilitat social que això implica. Si TV3 ha desenvolupat aquesta funció homogeneïtzadora, crec que no ho ha fet de manera tan nociva i tòxica com les altres. No existeix la televisió perfecta i, per tant, hi ha elements de la televisió catalana que es poden criticar. D'altra banda, han intentat fer créixer una opció privada que no ha acabat de quallar. 8TV no troba el camí per consolidar-se i fins i tot ha acabat buscant la implicació del grup mediàtic italià Mediaset (Tele 5). Aquest fet no deixa de ser significatiu. Tenen una televisió privada que no acaba d'arrençar i, quan necessiten una empena extra, van a buscar el model de Mediaset. La multinacional italiana pensa que podrà ensenyar-nos una vegada per totes que sí que es pot fer un model de televisió privada que pugui competir amb la pública a Catalunya i tampoc se n'acaben de sortir. No és que a Catalunya no funcionin els continguts de Mediaset. Al contrari: Telecinco és líder al nostre país. Però la gent, si vol aquest tipus de continguts, els va a buscar a la cadena mare, no als succedanis autòctons. Però, perdona, tornant a l'essència de la pregunta que em fas: sí, a Catalunya i a Espanya també hi ha aquest rol homogeneïtzador, creador de rols, de comportaments, de maneres de relacionar-se, estigmatitzador

de determinades classes socials i generador de prejudicis. Sobretot, hi insisteixo, per part de Mediaset i de la resta que sovint intenta copiar-li les fórmules d'èxit.

Aterrem i anem a TV3. Com valdria el nomenament de Vicent Sanchis com a director i el que ha fet fins ara?

La manera de nomenar el nou director va ser lletja, per sobtada i per l'engranatge polític que ho ha permès fer d'aquesta manera. El director anterior va estar un any al càrrec. Diria que és el rècord de brevetat d'un director a TV3. No es van entendre, ni van explicar gens bé les causes que exigien aquest canvi. No em va semblar casual que després d'una setmana cobrint el 'cas Palau' de manera impecable passés això. Moltes veus posaven en dubte que TV3 fes una bona cobertura del judici i la veritat és que es va fer molt bé. Però al cap d'una setmana canvien el director. Tot plegat és casualitat o no? No ho sé. La manera de nomenar-lo va ser lletja i fins i tot al nou director no l'hauria de convèncer gaire, ja que la manera com et nomenen també et legitima per al càrrec. Quan a ell li van preguntar sobre el seu nomenament, crec que els seus propis arguments no acabaven de ser gaire convincents per justificar-ho. Realment va semblar una decisió més política que televisiva. Això no treu, d'altra banda, que Sanchis es pugui convertir en un bon director de TV3. Això ho haurem de veure. El director anterior, amb el qual semblava que hi havia hagut més consens, no va fer pas que la 'tele' anés millor.

Sembla una persona amb un perfil mediàtic molt dur i incisiu.

Em va cridar l'atenció que en les primeres entrevistes ell no es volia mullar amb quins eren els seus plans per a TV3. I em va fer gràcia que l'únic que va aconseguir arrencar-li la Mònica Terribas és que no hi hauria tantes tertúlies... Algú que s'ha inflat a tertúlies a TV3, que hi era als matins, a les tardes... diu que ara ja n'hi ha prou. I per les últimes decisions que ha pres és obvi que, o té pressa o li han exigit resultats immediats: s'ha carregat el 'Tot o res', ha endarrerit el 'Divendres' fins a l'accés al 'TN', s'ha carregat 'Bogeria a la pastisseria'... Ha exhibit una mà de ferro insòlita a TV3. Sens dubte, està exhibint el seu estil. De moment, però, no hem vist resultats ni les audiències de TV3 són per fer salts d'alegria. Però vaja: és d'hora per dir-ho.

I com seria un bon director de TV3?

Hi ha una cosa que em té obsessionada dels tres últims directors de TV3: tinc la sensació que nomenen persones que comencen a mirar la 'tele' a partir del moment en què els donen el càrrec. Jo crec que un director ha d'haver mamat moltíssima 'tele'. I haver-ho fet per gust, per interès, per curiositat en el mitjà i no perquè, de cop, es converteixi en la joguina que et regalen. En un moment en què TV3 està competint, a la dècima, amb Tele 5 i Antena 3, el seu director ha de saber què fan a la competència i ha de conèixer molt bé les seves rivals. No tinc la sensació que aquests últims directors tinguin el cul pelat de mirar la 'tele', que coneguin els formats que hi ha a Europa, quines armes estan utilitzant les cadenes privades i quines són les possibilitats que et dona la televisió pública. Quan la Terribas va preguntar pel tipus d'entreteniment que farien a TV3, Sanchis va admetre que el que ell feia fins aleshores era mirar sèries. Si algú que ha renunciat a l'entreteniment de la 'tele' generalista per abonar-se a HBO i a Netflix de cop s'ha de posar a fer 'tele' pública... Jo el que vull és un director que consumeixi 'tele' habitualment i que sàpiga quins són els formats perquè l'interessa aquest món, que conegui els presentadors potencials als quals pot optar a l'hora de construir una graella i no tirar d'amiguismes. Em sembla molt bé que miri 'House of cards', però és evident que TV3 no podrà comprar-ne els drets. Tot això és el que demano a un director de TV3. Sigui el Sanchis, el Peral o qualsevol altre. És com si el Barça fitxés un entrenador que no coneix la Lliga espanyola i els seus jugadors i a qui el futbol l'interessi relativament.

“Moltes vegades, les crítiques a TV3 no queda clar si són per criteris periodístics o per interessos polítics”

Llavors, quina va ser la bona època de TV3, la seva època daurada?

Aquest plantejament és enganyós. L'època en la qual es va consolidar el projecte, en la qual es van poder fer més coses, hi havia molts diners, moltíssims. És lògic que amb molts diners faràs una 'tele' que no pots fer en la situació actual. No ens podem enganyar. Hi va haver una època en què a TV3 es construïa un plató només per cobrir les eleccions americanes, i que, per tant, allò servia només per a un dia. O en què podies enviar un munt de periodistes i de professionals a l'altra punta del món. Ara n'envies un i t'ha d'entrar per Skype perquè no tens diners ni per al satèl·lit. Ara bé, alerta. Ara, amb molts diners, hi hauria gent que faria grans nyaps; ja va passar en el passat i no ho recordem per aquella cosa traïdora de la melancolia. I, d'altra banda, si t'ofereixen el càrrec de director de la 'tele' sabent que no tens ni un duro, després no et queixis que no tens pressupost... Hi ha qui amb pocs diners pot tenir molt bones idees i hi ha qui només tenint molts diners se'n surt. Aquí és on es demostren l'enginy, el criteri i les prioritats...

I què podríem fer amb pocs diners?

Invertir-los molt bé en continguts, que és el que està fallant i és el que vol la gent. Si perdem audiència i prestigi, invertim els diners a recuperar-ho. A mi m'amoïna, per exemple, el projecte per traslladar els estudis de Catalunya Ràdio a TV3. Tinc por que es gastin els pocs diners que hi ha en trasllats d'edifici i fusions de caràcter contractual i professional que l'espectador/oient no notarà.

Ets partidària de la producció pròpia o s'han d'externalitzar els continguts a productores privades?

No sóc purista. S'ha de pensar en criteris televisius sòlids, vinguin d'on vinguin. La fórmula mixta em convenç. Has d'estimular la producció pròpia perquè has de donar crèdit i autoritat als professionals de la casa. I està bé adquirir continguts de productores externes perquè sovint són les que poden invertir un temps a crear formats interessants sense veure's engolides pel dia a dia de la dinàmica professional de la 'tele', que absorbeix molt de temps. Ara bé, el criteri ha de ser televisiu, no per acontentar amics de productores.

És curiós que molts extrebassadors, incloent-hi directius, i presentadors destacats hagin muntat la seva pròpia productora, Tal com deia [un article](#) a 'El País', el 43% de les contractacions entre el 2005 i el 2016 són d'aquesta mena. Què en penses?

En termes generals, això no em sembla tan estrany i és degut a molts motius diferents. Hi ha exdirectius i expresentadors destacats que no estaven en plantilla fixa a TV3 i, per tant, quan se'ls han acabat els compromisos professionals, s'han establert pel seu compte i s'han buscat la vida en el món audiovisual, que és el seu àmbit. I han continuat fent la seva feina i han ofert productes a la 'tele' pública del seu país. És legítim. I la 'tele' els ha contractat, suposo, perquè eren professionals reconeguts, solvents... I, de fet, molts d'ells han aportat productes d'èxit a la 'tele'. I entenc que altres, que sí que estaven en plantilla, quan han considerat que ja n'han tingut prou i que han volgut conèixer altres realitats professionals, també s'hagin establert pel seu compte, amb més o menys sort, tot sigui dit. Hi insisteixo: crec que els contractes s'han de fer per la vàlua del projecte que et presenten, si et sembla eficaç. El que em sembla malament és que s'assignin treballs a productores abans que t'ofereixin el contingut del format.

Diades, manifestacions, concerts per la llibertat i pels refugiats: creus que s'està fent un

ús partidista de la televisió pública?

No. Crec que, en general, s'està fent el que vol veure l'audiència i em sembla lògic retransmetre-ho, ja que són esdeveniments d'una repercussió política i social molt important i la televisió pública els ha de reflectir. Tant pel que fa a esdeveniments vinculats al procés com pel que fa a lluites per acollir refugiats o als de conscienciació sobre la crisi econòmica i els estralls que ha provocat en les capes més fràgils de la societat. Va ser espectacular el desplegament televisiu que va fer TV3 durant 11 o 12 dies sobre la qüestió dels refugiats. El tema va incidir en la programació de tota la graella. Tractant-lo tots els telenotícies i cobrint el concert i la manifestació. Va ser impressionant; no crec que hi hagi hagut una televisió durant tant temps tan compromesa. Aquest aspecte no s'acostuma a analitzar de TV3. El departament de societat d'informatius sempre ha tingut molta sensibilitat per tot el tema de la integració i la multiculturalitat. Això ha estat així sempre, no només ara. També hi ha el programa 'Tot un món', on també es treballen aquests aspectes. Són elements que passen desapercebuts a l'hora de valorar la feina d'una televisió pública, ja que és més fàcil assenyalar-la per qüestions polítiques. Moltes vegades, aquestes crítiques no queda clar si són per criteris periodístics o per interessos polítics.

“Aquí els humoristes fan humor amb Trump i amb el PP. Més enllà d'això... criaturades i tòpics”

Recomana'm programes de TV3.

Hi ha dues coses que em són imprescindibles cada setmana. Són el '30 minuts', una finestra al món impressionant, i el 'Sense ficció', documentals en 'prime time'. No sempre són excel·lents, però el visionament compensa i és un cas gairebé únic a la 'tele'. La 2, de TVE, també ofereix alguns documentals. No em sembla malament l'aposta d'entreteniment que ha fet TV3 recentment amb 'Joc de cartes'. M'enamora el programa 'Amb filosofia', del Canal 33. I sóc molt fan del 'Tria 33', amb grans professionals del periodisme cultural que no s'estan valorant prou. El que em sap greu és que tinguin tan poc espai a la graella i d'una manera tan triturada. 'La gent normal', de l'Agnès Marquès, està bé, és digne partint d'una idea molt senzilla. Ha estat molt bé el 'Trinxeres'. El 'Tot un món' troba molt bones històries. I 'Nit i dia' m'encanta. M'està agradant molt la segona temporada. Valoro, per exemple, com han sabut capgirar el 'Crackòvia' per remuntar un format que durant alguns anys va degenerar a nivells dramàtics. I crec que 'Polònia' garanteix una salut politicomediàtica important. El dia que se'l carreguin serà un senyal simptomàtic.

No trobes a faltar continguts d'humor més enllà de 'Polònia' i de 'Crackòvia'? On són aquells 'late shows' del Buenafuente que van ser un referent televisiu?

I tant que ens falta humor. I, de fet, si n'hi falta, és perquè és molt difícil de fer. És un dels gèneres que, només que el facis una mica malament, el desastre és estrepitos. Hi insisteixo: a TV3 l'entreteniment li costa de fer i l'humor encara més. Ara bé, tenim el record d'uns 'late shows' del Buenafuente que vés a saber si ens agradarien si els veiéssim ara. L'humor té una relació molt profunda amb la maduresa intel·lectual. Coses que abans ens podien fer gràcia ara ja no ens en farien: perquè hem evolucionat, hem madurat, hem consumit molta televisió i, per tant, ja no som els mateixos.

Hi ha algun programa que vagi en la bona direcció?

Costa molt que un tipus d'humor concret connecti en massa amb l'audiència. De fet, crec que a Espanya ho està aconseguint el Wyoming. Ell té moltes coses a dir; de fet, té més ganes de dir coses

de la societat actual que no pas de fer humor. I aquí està la gràcia. L'humor és l'excusa, el vehicle, però el que li importa a ell és el seu compromís amb l'entorn, la voluntat de denunciar. I aquest sentiment, els humoristes en general costa molt que el desenvolupin: volen fer humor, però no es volen comprometre, amb la qual cosa ens trobem davant d'un humor infantil i tou, gens punyent. Jo trobo que els humoristes en general són porucs i pateixen una mena de síndrome de Peter Pan.

Eternament joves...

Veig paios amb 40 anys i fills parlant de problemes de 'nanos' de 20. Som també en una era de 'bonisme' general en què no volem que ningú s'enfadi i s'ofengui, i això és impossible. O te la bufa o no pots fer humor. Si comences a patir per no agradar, l'humor se'n ressent. A mi m'agrada 'Louis CK', però ell parla d'ell mateix amb una crueltat sovint sorprenent. Parla de l'avortament, del racisme, de la violència de gènere... És la seva manera de dir coses, de posicionar-se. Aquí els humoristes fan humor amb Trump i amb el PP, on hi ha un consens popular global. Més enllà d'això... criaturades i tòpics. Ens volen parlar del que ja sabem: discussions de parella, brometes sexuals, la feinada de tenir fills... Collons! Explica'm alguna cosa que no sàpiga! Escandalitza'm! Als Estats Units, els humoristes exposen sovint els seus drames amb les medicacions, amb les drogues... i ho fan en clau d'humor.

Per què això no passa aquí?

El problema és que a Espanya (i a Catalunya) els humoristes estan molt preocupats per ser figures mediàtiques. Volen fer humor però també presentar gales, fer anuncis, fer programes especials de refugiats, firmar autògrafs, i ser el gendre ideal. I agradar a tanta gent i ser l'ideal de bona persona té una contraprestació: has de ser políticament correcte. I ser políticament correctes ens condemna a tenir humoristes de 50 anys fent acudits de 'Solo en casa'. Costa molt que Andreu Buenafuente i Berto Romero em facin riure. Santi Millán i José Corbacho ja és impossible. I els monòlegs d'"El Club de la Comedia" són tòpics i vulgars. A part que és un tipus d'humor absolutament androcèntric. L'humor fet per dones està molt menystingut. Aquí tot són 'matxirul·los'. Tant de bo hi hagués una tradició de dones humoristes com als Estats Units, perquè hi tindrien molt a dir. Trobo a faltar aquí un programa tipus 'Inside Amy Schumer', una parella com Amy Poehler i Tina Fey, una Ellen DeGeneres... Això no existeix.

"La TV estatal ha convertit el procés en un espectacle de conflicte mediàtic on es dona veu a opcions caduques"

Anem cap a les cadenes majoritàries estatals. Sembla que hi ha un discurs únic, no? Mancances pel que fa a la pluralitat política...

És cert. La pluralitat política és només aparent. I no només importa el joc d'interessos polítics, sinó també el d'interessos empresarials. Allò que genera espectacle ho aprofitaran. Per exemple, ara a les 'teles' espanyoles és moda portar-hi Gabriel Rufián. No per una qüestió de pluralitat ideològica, ni de sensibilitat amb Catalunya, ni de tolerància, sinó perquè consideren que els dona un rèdit mediàtic. Fins al punt que el polític ha acabat fent de tertulià als debats del 'Sálvame Deluxe'. Podran argumentar que és pluralitat, però és espectacle, perquè al capdavant hi és perquè Catalunya s'ha convertit en un generador d'espectacle i conflicte mediàtic. Es va criticar durant molt temps el fet que La Sexta catapultés Podem, quan els va semblar que Iglesias era la gallina dels ous d'or amb l'audiència. Pensant-ho ara, més que voluntat que guanyés Podem, el que hi va haver (sembla) va ser una clara intenció de fragmentar el vot d'esquerres que ha acabat afavorint el PP. I, d'altra banda, també hi han tingut Inda i Marhuenda a totes hores. Crec que es tracta d'una barreja molt sibil·lina

entre la interferència política i els interessos econòmics i mediàtics: allò que dona espectacle. O, per exemple, el president de Cantàbria, Revilla: el tenen a la 'tele' a totes hores perquè dona audiència venent unes idees demagògiques i fotent pals a Catalunya.

'Al rojo vivo' és un bon exemple de tot plegat...

Un dels casos més escandalosos va ser el posicionament descarat que va adoptar Ferreras amb la crisi del PSOE: desprestigiant Pedro Sánchez en favor de Susana Díaz, donant una importància mundial a la crisi interna d'un partit, va demostrar, aquí sí, quins són els interessos de la cadena. Van fer rècords d'audiència dedicant 24 hores a espiar què passava dins de la seu del PSOE. Per què? Perquè van fer creure a la gent que allò que passava era determinant per a les nostres vides. Després, Rajoy va poder formar Govern i bla bla bla... És la vegada que ideològicament Antena 3 i La Sexta amb espectacles diferents anaven més a l'hora. Per mi es va fer evident el posicionament polític del grup mediàtic. Pel que fa a Catalunya i al procés, el paper d'Atresmedia ha estat claríssim: per més que La Sexta s'hagi disfressat de cadena progre i tolerant, ha convertit aquesta situació en un espectacle de conflicte mediàtic on donava veu a opcions molt caduques i ha filtrat molt bé aquesta idea de poble hipnotitzat per Artur Mas i la seva 'tele' pública. A Antena 3 no li ha calgut ni disfressar-se. TVE ja ha tingut un paper galdós indigne de la tele pública.

Digues programes que es puguin veure de les televisions estatals.

El 'Salvados', de Jordi Évole, i 'El intermedio', a La Sexta; 'Informe Robinson', a Movistar+. També La 2 fa emissions molt interessants en l'àmbit de documentals com 'La noche temática'.

Entrem a la deixalleria, o potser a l'escorxador. 'Sálvame', de Tele 5, ha estat tot un referent. Han arribat a uns nivells de porqueria televisiva que ningú es podia imaginar. Sembla que ara el programa no va tan bé... Hi ha un esgotament del model?

No crec en aquest esgotament perquè, més enllà del nom del programa, el model televisiu perdura. Abans de 'Sálvame' hi havia 'Aquí hay tomate', que en aquell moment ja era molt més provocador i molt més bèstia. A més a més, ha tingut una gran influència televisiva. Per exemple, és increïble com aquest programa ha influït en models de programes d'esports. Quan es va acabar 'Aquí hay tomate', es va parlar de la crisi del model, del final de la televisió porqueria. Però llavors va començar 'Sálvame'. Jo crec que tot plegat és un virus molt nociu que muda constantment i segueix perdurant. El model televisiu està per sobre del nom del programa. Un model basat en el conflicte, en la humiliació, en els prejudicis, a crear estereotips masculistes... Mediaset precisament és aquest tipus de contingut televisiu heretat de l'imperi creat per Silvio Berlusconi. És el que dèiem a l'inici de la conversa.

Algun dia pot arribar a desaparèixer aquesta televisió?

Tot plegat queda tan arrelat a la societat que és molt difícil eradicar-ho. 'Sálvame' pot desaparèixer, però el model de televisió que s'està fent no, de cap de les maneres.

Davant d'això podem canviar de canal. Però, podem fer-hi alguna cosa més?

Sempre podem apagar directament la televisió. Però no tenim per què prohibir-nos el consum d'un mitjà de comunicació. A mi el que més m'importa és que la gent pugui mirar la televisió, el que li doni la gana, amb esperit crític. Jo no sóc partidària de censurar. Crec que les cadenes poden emetre el que vulguin, evidentment respectant uns horaris infantils, entre altres qüestions molt bàsiques. Vull que l'espectador, més enllà de l'entreteniment, pugui desxifrar quins valors i missatges hi ha darrere de cada contingut. Mentre tinguem una societat intel·ligent, no m'espanta el

que pugui fer la televisió. El que em preocupa és com utilitzen la TV per adotzenar la població i anul·lar-li el criteri.

“A les tertúlies s’ha usat l’estratègia de la por amb economistes apocalíptics i s’ha estigmatitzat la pobresa”

Per què ens agraden tant els ‘realities’?

La veritat és que no sé si ens agraden, però ara funcionen. Hi ha hagut èpoques de la televisió en què el concurs ho era tot i ara toca l’era del ‘reality’. Un ‘reality’ que cada vegada és menys real i on cada vegada estan més induïts pels directors, més preparats i condicionats. Per què ens agraden tant? Crec que és per aquesta falsa sensació de l’efecte mirall. És a dir, en el mateix nom del gènere hi ha el truc. Ens intenten fer creure que allò que passa a la ‘tele’ és un retrat del que som. I el que veiem ens inquieta: som així? L’espècie humana és això? Aquesta fascinació pel que se suposa que és la realitat enganxa la gent: a uns els dona un suposat model del que són, els reconforta trobar un patró de vida i de conducta. D’altres els pertorba tant pensar que allò és la realitat, que s’hi senten atrapats.

Han evolucionat ràpidament, no?

El format ha degenerat moltíssim i aquell experiment televisiu que deia la Mercedes Milà a ‘Gran Hermano’ queda enrere. És curiós com, vist en perspectiva, allò va tenir més d’experiment del que en aquell moment ens pensàvem. Després de 17 anys de ‘reality’ ens trobem que hi ha un seguit de generacions que ja han crescut amb el ‘reality’. Tots els concursants que trobem als ‘realities’ ja s’han educat en el ‘reality’. Recordo un concursant de ‘Gran Hermano’, de les edicions posteriors, que va llançar-se al buit des d’una altura considerable pensant que aquell salt formava part de l’espectacle i que la màgia de la televisió ho resoldria. Es va trencar els dos húmer. Des de casa han vist uns xous on tot funciona a la perfecció i saben que allà hi ha uns mecanismes perquè tot funcioni i no passi res. Això em va fer al·lucinar. Estic segura que a ‘Gran Hermano I’ li diuen a algú que salti i ell no salta pensant que es farà mal. En aquest cas, el concursant, ja educat pels ‘realities’, es llança. Amb aquest exemple podem percebre que la televisió ha educat les noves generacions d’una altra manera: construint una idea de realitat televisiva que confonen amb la realitat quotidiana. Aquesta autoritat de la televisió sobre els seus participants s’entén molt bé al documental francès [‘El joc de la mort’](#).

La ‘tele’ té un magnetisme brutal...

Exacte, ningú gosa rebel·lar-se contra la televisió. La gent obeeix la càmera. Ho podem observar quan reporters en clau d’humor fan entrevistes a persones anònimes al carrer. Encara que els ho facin passar malament amb bromes ridícules, als entrevistats els costa marxar d’aquella situació.

El ‘reality’ potser és una porta, un camí al somni per a aquest espectador que és un concursant potencial.

Tele 5 ha convertit els ‘realities’ en fàbriques de nous personatges televisius. Els reutilitzen si funcionen i els llencen si no funcionen. Un altre element essencial del ‘reality’ molt valuós a la televisió actual és que són sobretot generadors de conflicte: ‘Sálvame’ va aparèixer com una tertúlia sobre el ‘reality’ ‘Supervivientes’ i finalment s’ha convertit en un programa on les hòsties se les foten entre els mateixos tertulians. Ells són ara els protagonistes.

No creus que el ‘reality’ es confon també amb la tertúlia política? Veurem un dia Eduardo

Inda a 'Gran Hermano' i Belén Esteban al Congrés dels Diputats?

Sí, en el sentit que el que importa en aquest tipus de format és, en realitat, la capacitat de generar espectacle. Durant la crisi, tots aquests programes de suposada tertúlia el que han acabat fent és espectacle de les notícies. Han intentat fer una intel·lectualització de la televisió porqueria: "Parlem de política perquè volem fer una 'tele' de més qualitat", però en realitat el que feien era fer un 'Sálvame' d'una altra manera. També han utilitzat molt l'estratègia de la por amb economistes apocalíptics i aconseguint estigmatitzar la pobresa fent-ne un espectacle. Aquesta estigmatització també s'ha alimentat molt amb programes com 'Hermano Mayor', on participen principalment persones de classes molt baixes que esperen que la televisió arregli la seva vida. La televisió, evidentment, no soluciona la seva vida i, en canvi, de cara a l'audiència, estigmatitza molt quin tipus de famílies són i la seva manera de viure. Una televisió que ens volia fer creure que feia un bé en temps de crisi ha espantat més la gent, ha desinformat i també ha estigmatitzat la població més pobra.

"S'ha confós el lideratge televisiu amb uns models de testosterona patètics: Javier Cardenas, Pablo Motos..."

Seguim a la claveguera televisiva. Què me'n dius, del 'cunyadisme' televisiu?

El 'cunyadisme' és un terme que jo no utilitzo gaire en els articles perquè forma més part del llenguatge col·loquial que del professional. Jo entenc per 'cunyadisme' la prepotència en el simplisme argumental. Però suposo que cadascú, en funció dels cunyats que tingui, deu entendre una cosa o una altra. Hi ha una gran dosi de masclisme implacable. S'ha confós el lideratge televisiu amb uns models de testosterona patètics: Javier Cardenas, Pablo Motos, Los Manolos... Programes de baixa qualitat amb presentadors prepotents, amb poc bagatge cultural i amb molta testosterona.

Tenim 'cunyadisme' català? Existeix aquesta etiqueta?

I tant que existeix! El 'cunyadisme' és transversal. Jo en detecto mostres, de tant en tant. Començo a pensar que és inherent a l'espectacle televisiu... N'hi ha a Catalunya i arreu. Tant a la 'tele' pública com a la privada. En segons quines tertúlies, de 8TV i de TV3, he vist 'cunyadisme'.... i masclisme, que quedi clar. I no només practicat per homes. Hi ha el 'cunyadisme' que tieteja i el 'cunyadisme' 'cigalero'. El 'cunyadisme' de tertúlia distesa i el 'cunyadisme' de tertúlia seriosa. Però hi insisteixo: el 'cunyadisme' és una percepció individual i personal. El que per mi és 'cunyadisme' potser no ho és per algú altre.

Per acabar, una frase d'Umberto Eco: "Avui en dia no sortir a la televisió és senyal d'elegància".

Hi estic molt d'acord. No coneixia la frase, però me l'apunto. La degeneració dels continguts televisius i la crisi del mitjà han implicat que sortir-hi tingui un punt de vulgaritat, de vendre't. Definitivament, no sortir a la televisió és senyal d'elegància. De la mateixa manera que no tenir Twitter o Instagram també m'ho sembla. Els 15 minuts de glòria que deia Andy Warhol que havia de tenir qualsevol persona per ser una celebritat acostumen a ser 15 minuts lamentables que no et donen precisament glòria, sinó que t'acaben d'ensorrar. La televisió et pot ensorrar la vida fins i tot en 1 minut. Si no t'exposes (a la 'tele', a les xarxes...), és senyal que tens l'ego cobert, que no necessites l'aprovació dels altres, ni la fama, ni la repercussió social... i això, a part d'elegància, sembla senyal de bona salut mental. És clar que també depèn d'on apareguis.